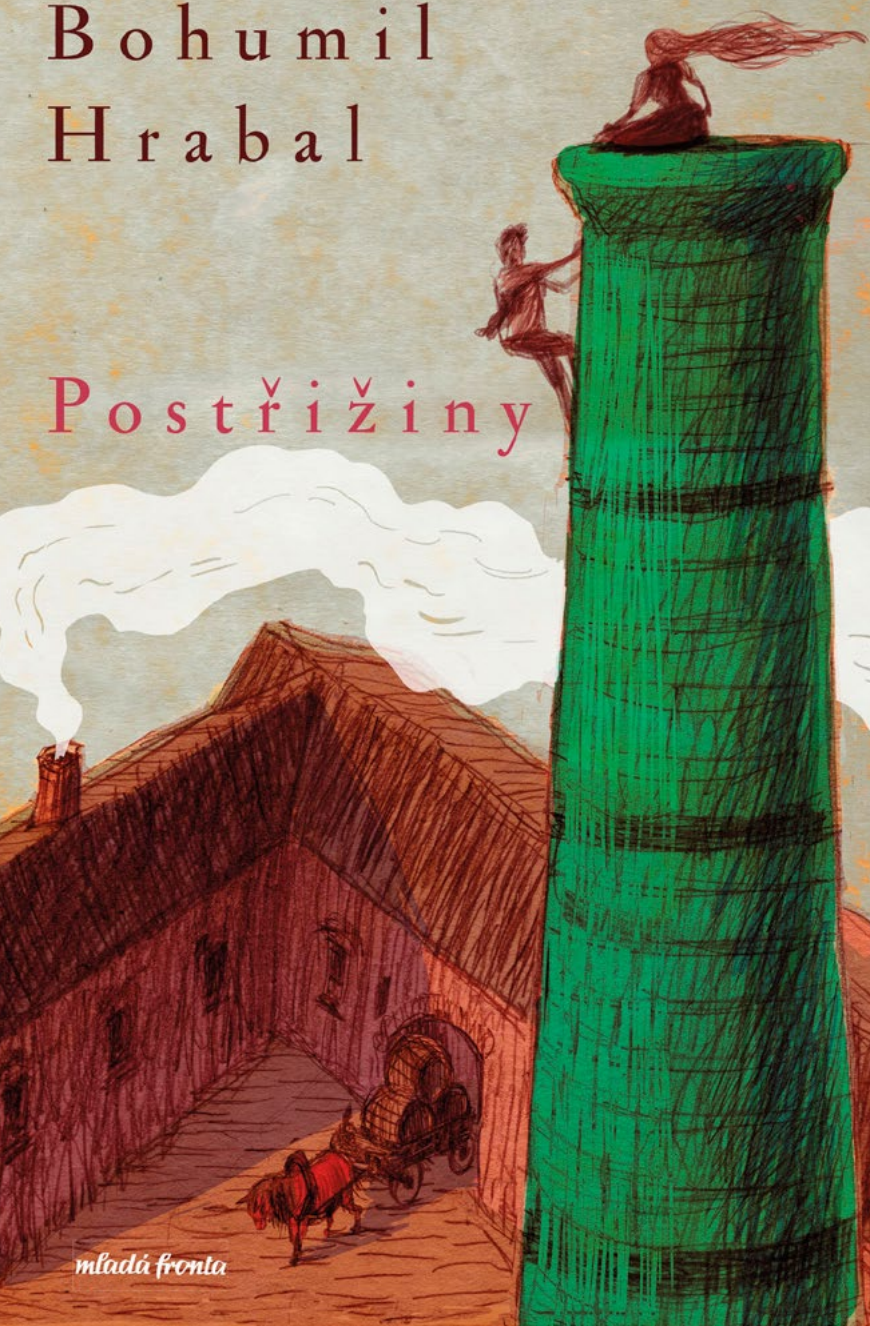

Bohumil
Hrabal

Postřižiny

mladá fronta

Postřižiny

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.albatrosmedia.cz

MLADÁ FRONTA

Bohumil Hrabal

Postřižiny – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

B o h u m i l
H r a b a l

P o s t ř i ž i n y

mladá fronta

Paní Bovaryová jsem já

GUSTAV FLAUBERT

© Bohumil Hrabal – dědicové c/o DILIA, 1971

Cover illustration © Václav Šlajch, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-204-6433-0

ISBN e-knihy 978-80-204-6436-1 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-204-6437-8 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-204-6434-7 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

1

Mám ráda těch několik minut před sedmou hodinou večerní, kdy hadříky a zmačkanou Národní politikou čistím skleněné cylindry lamp, sirkou odroluji čern ohořelých knotů, nasazuji znovu mosazné kloboučky, a přesně v sedm hodin nastává ta krásná chvíle, kdy přestávají pracovat pivovarské stroje a dynamo, tlačící elektrický proud všude tam, kde svítí žárovky, to dynamo začne snižovat obrátky, a tak jak elektřina slábne, slábne i světlo žárovek, z bílého světla zvolna je světlo růžové a z růžového světla světlo šedivé, cezené přes flór a organtýn, až wolframová vlákna ukazují u stropu červené rachitické prstíčky, červený houslový klíč. Zapalují pak knot, nasazuji cylindr, vytahují žlutý jazýček, nasazuji mléčné stínítko, zdobené porcelánovými růžemi. Ráda mám těch několik minut před sedmou hodinou večerní, dívám se ráda těch několik minut vzhůru, kdy světlo odchází ze žárovky jako krev z podříznutého kohouta, ráda se dívám na ten blednoucí podpis elektrického proudu a trnu, až přijde čas, kdy do pivovaru bude zaveden městský proud a všechny pivovarské

lampy, všechny větrné lampy v maštalích, lampy s kulatými zrcátky, všechny ty bachraté lampy s kulatými knoty se jednoho dne nezapálí, nikdo už nebude o jejich světlo stát, protože celý ten ceremoniál bude nahrazen vypínačem podobným kohoutku od vodovodu, který nahradil krásné pumpy. Mám ráda ty moje hořící lampy, v jichž světle odnáším na stůl talíře a přístroje, rozvírají se noviny nebo knihy, mám ráda lampami ozářené ruce jen tak spočívající na ubrusu, lidské utaté ruce, v jichž rukopisu vrásek lze vyčíst povahu člověka, kterému ty ruce patří, mám ráda přenosné petrolejové lampičky, se kterými za večera chodím vstříc návštěvám a svítím jim do tváře a na cestu, mám ráda lampy, v jichž světle háčkují záclony a hluboce sním, lampy, které násilným dechem zhasnuty vydávají čpavou vůni, která výčitkou zaplaví tmavý pokoj. Abych tak našla sílu, a až přijde do pivovaru elektřina, abych alespoň jednou týdně jeden večer si zapálila lampy a naslouchala melodickému syčení žlutého světla, které vrhá hluboké stíny a nutí k opatrnosti a k snění.

Francin zapaloval v kanceláři dvě bachraté lampy s kulatými knoty, dvě lampy neustále brblající jako dvě domovnice, lampy, které stály na krajích ohromného stolu, lampy, které vydávaly teplo jako kamínka, lampy, které s ohromným apetytem mlsaly petrolej. Zelená stínítka těch baculatých lamp skoro podle pravítka odřezávala prostor světla a stínu tak, že když jsem se dívala oknem do kanceláře, Francin byl vždycky rozstříhaný na Francina politého vitriolem a na Francina, kterého

pohltilo přítmí. Mosazné mašinky, ve kterých se pohyboval horizontálním šroubem stahovaný nebo vytahovaný knot, ty mosazné košíčky měly ohromný tah, tolik spotřebovaly ty Francinovy lampy kyslíku, že vysávaly kolem sebe vzduch, takže když Francin položil cigaretu do blízkosti lamp, mosazné česno vsrkávalo stuhy modrého dýmu a cigaretový dým, jak se dostal do magického okruhu těch bachratých lamp, neúprosně byl vsrkáván a tahem skleněného cylindru požírán plamenem, který nad kloboučkem svítil zelenkavě jak světlo, které vydává ztrouchnivělý pařez, světlo jak bludička, jak oheň svatého Eliáše, jak Duch svatý, který sestoupil v podobě fialového plamínku, vznášejícího se nad tučným žlutým světlem kulatého knotu. A Francin zapisoval ve světle těchto lamp do rozevřených pivovarských knih výstav piva, příjmy a vydání, sestavoval týdenní a měsíční zprávy, aby koncem každého roku sestavil bilanci za celý kalendářní rok, a stránky těchto knih se leskly jak naškrobené náprsenky. Když Francin obrátil stránku, tak se ty dvě bachraté lampy pohoršily nad každým pohybem, že hrozily zhasnutím, rozkdákaly se ty lampy, jako kdyby to byli ze spánku vyrušení dva velcí ptáci, úplně ty dvě lampy mykaly zlostně dlouhými krky, rozházely na stropě ty neustále oddychující stínohry předpotopních zvířat, na stropě vždycky jsem viděla v těch polostínech ovívající se sloní uši, oddychující hrudní koše kostlivců, dvě veliké mûry nabodnuté na světelný kûl, vycházející ze skleněného cylindru rovnou ke stropu, kde zářilo nad každou lampou kulaté

oslnivé zrcátko, prudce osvětlený stříbrný peníz, který se neustále, sotva znatelně, ale přece pohyboval a vyjadřoval náladu každé lampy. Francin, když obrátil stránku, znovu nadepisoval jména a příjmení hostinských. To bral redis pero číslo tři, a tak jako ve starých mešních knihách a slavnostních listinách, Francin každé začáteční písmeno nadepsal iniciálami, které byly plné ozdobných kudrlinek a vzdouvajících se siločar, to Francin, když jsem seděla v kanceláři a dívala se z přítmi na jeho ruce, které ty kancelářské lampy pomazaly chlórovým vápnem, vždycky jsem měla dojem, že Francin ty iniciály dělá podle mých vlasů, že se jimi inspiruje, zadíval se vždycky na moje vlasy, ze kterých sršelo světlo, v zrcadle jsem viděla, že kde jsem byla večer já, tam vždycky tím mým účesem a kvalitou mých vlasů bylo o jednu lampu víc, Francin tím redis perem napsal základní začáteční písmena, pak vzal něžná pera a podle dojmu namáčel je střídavě do zelených a modrých a červených inkoustů a kolem iniciál začal kreslit moje vzdouvající se vlasy, a tak jako růžový keř, který obrůstá besídku, tak Francin hustou sítí a větvičkami siločar mých vlasů ozdobil začáteční písmena jmen a příjmení hostinských.

Když pak unavený se vrátil z kanceláře, stál ve veřejích ve stínu, bílé manžety ukazovaly, jak za celý den je vyčerpaný, skoro ty manžety se dotýkaly jeho kolen, za celý den si na záda Francin naložil tolik starostí a protivenství, že vždycky byl o deset centimetrů menší, možná i o víc. A já jsem věděla, že největší starostí jsem já, že od té doby, co mě poprvně uviděl, že od té doby

mne nosí v neviditelném, a přece tak konkrétním ruk-saku na zádech, který den ze dne je těžší. To pak každý večer jsme stáli pod stahovací hořící lampou, zelené stínítko bylo tak veliké, že jsme se pod ně oba vešli, byl to lustr jako deštník, pod kterým jsme stáli v lijavci syčícího světla petrolejové lampy, objímala jsem Francina jednou rukou a druhou rukou jsem jej hladila v týlu hlavy, on měl zavřené oči a zhluboka dýchal, když se uklidnil, objal mne v pase, a tak to vypadalo, že chceme začít nějaký společenský tanec, avšak ono to bylo něco víc, byla to očišťovací koupel, ve které mi Francin šeptal do ucha všechno, co se mu ten den přihodilo, a já jsem jej hladila a každý pohyb ruky mu vyhlazoval vrásky, pak mi hladil rozpuštěné vlasy, pokaždé jsem stáhla ten porcelánový lustr níž, kolem obvodu lustru byly hustě navěšeny skleněné barevné trubičky spojované korálky, chrastila ta cingrlátka kolem našich uší jak cetky a ozdoby kolem beder turecké tanečnice, měla jsem někdy dojem, že ta veliká stahovací lampa je skleněný klobouk naražený nám oběma až po uši, klobouk ověšený lijavcem zastřižených rampouchů... A poslední vrásku jsem zahнала z Francinovy tváře někam do vlasů nebo za uši, a on otevřel oči, narovnal se, manžety zase měl ve výši boků, podíval se na mne nedůvěřivě, a když jsem se usmála a přikývla, usmál se taky, pak sklopil oči a posadil se za stůl, dodal si odvahy a díval se do mne a já do něj a viděla jsem, jak mám nad ním velikou moc, moje oči jak jej uhraňují jako oči krajty tygrovité, když zírají na ustrašenou pěnkvu.

Dnes večer z tmavého dvora zařehotal kůň, pak ještě jedno zaržání, a pak se ozvalo dunění kopyt, řinčení řetězů a cinkot přazek, Francin se vztyčil a naslouchal, vzala jsem lampu a vyšla na chodbu a otevřela dveře, venku volal ve tmě pivovarský kočí: „Hola, Ede, Kare, hola ištene!“, ale kdepak, od stáje se řítili belgičtí valaši s lampou na předprsni, tak jak se vraceli unavení, odpřažení od vozu, v chomoutech a s postraňky zavěšenými na krumplování těch chomoutů a v celém postroji po celodenním rozvážení piva, kdy každý si myslil, tihle vyřezaní hřebci nemyslí na nic jiného než na seno a putýnku mláta a pikslu ovsa, tak tihle dva valaši čtyřikrát do roka zničehonic se rozpomenuli na svoje hříběcí léta, na svoje geniální mládí, plné ještě nerozvinutých a přece již žláz, a vzbouřili se, udělali malou vzpouru, dali si znamení za tmavých podvečerů, když se vraceli do maštálí, a splášili se, splášili, to říkají lidé, že se tihle bývalí hřebci splášili, oni se nesplášili, oni nezapomněli, že ještě pořád a do poslední chvíle lze jít i zvířeti cestou svobody... teď letěli podle deputátních bytů, chodníkem z betonu, zpod kopyt jim křesaly jiskry a lampy na prsou náručního valacha zběsile sebou casnovala a mrskala a ozařovala poletující přazky a utržené opratě, vyklonila jsem se a něžným světlem petrolejové lampy proletěl ten belgický pár, tlustí, obrovští valaši Ede a Kare, kteří dohromady vážili dvacet pět metrických centů, které teď uvedli do pohybu, a ten pohyb neustále hrozil pádem a pád jednoho koně znamenal i pád druhého, protože byli spolu spojeni štruplemi a koženými

přazkami a opratěmi, avšak jako by se neustále v tom trysku dorozumívali, plašili se oba současně a střídali se ve vedení ne víc než o pár centimetrů... a za nimi běžel nešťastný kočí s bičem, kočí, který trnul, kdyby jeden z koní si zlomil nohy, že by mu to správa pivovaru strhávala kolik let... a ztráta obou koní by znamenala platit až do konce života... „Hola, Ede a Kare! Hola ište-ne!“, avšak spřežení už hnalo proti průvanu u sladovny, teď jejich kopyta zmlkla v blátivé cestě podle komínu a humen, také ti valaši zpomalili a zase u maštálí, na kočíčích hlavách, nabírali rychlost a na betonovém chodníčku ozářeném hranatými šachtami z chodeb svítícími petrolejkami, na tom chodníčku, z kterého každá po zemi se táhnoucí přazka, každý řetízek, každá podkova sršela jiskřičkami, tedy ti dva belgičani se rozeběhli, to ani nebyl už běh, ale zadržovaný pád, z nozder se jim valily frkačky dechu, oči vytřeštěné a plné hrůzy, v zatáčce u kanceláře se oba smekli na tom betonovém chodníčku jak v grotesce, ale oba jeli po zadních podkovách, ze kterých křesaly jiskry, kočí ztuhl hrůzou. A Francin se rozeběhl ke dveřím, ale já jsem stála opřená o věřeje a modlila jsem se, aby se těm koním nic nestalo, velice dobře jsem věděla, že jejich případ je i událostí mojí, a Ede a Kare už zase vedle sebe a svorně klusali proti průvanu sladovny, jejich podkovy ztichly v měkkém blátě cestou podle humen, a znovu si dali znamení a potřetí se rozletěli, kočí odskočil a lampa, jak jeden z koňů natáhl uzdu, letěla obloukem a roztránila se o prádelnu a ten třesk dodal belgičanům novou sílu,

zařehťali nejdřív jeden po druhém, pak současně oba dva a rozeběhli se na betonovém chodníčku... dívala jsem se na Francina, jako bych to byla já, která jsem se proměnila v pár belgických koňů, to byla ta moje vzpurná povaha, jednou za měsíc si zabláznit, já jsem taky trpěla kvartální touhou po svobodě, já, která jsem nebyla ani vyřezaná, ale naopak zdravá, někdy až příliš zdravá... a Francin se na mne díval a viděl to, že splašené belgické spřežení, ty světlé vlající hřívy a mohutné, vzduchem za hnědými těly tažené ohony, že to jsem já, ne já, ale ta moje povaha, ten můj tmavou nocí letící splašený zlatý účes, ty moje vlající nespoutané vlasy... a odstrčil mne a teď stál Francin se vzpřaženýma rukama v tunelu světla, řinoucího se z chodby, se vztaženýma rukama vykročil koňům vstříc a volal Idudududu! Hola!, a belgičtí vyřezaní hřebci zabrzdili, zpod podkov jim tryskaly jiskry, Francin uskočil a vzal náručního za uzdu, strhl ji, zaryl ji do zpěněné tlamy zvířete, a pohyb koňů utichl, přazky a opratě a pruhy postrojů spadly na zem, přiběhl kočí a vzal podsedního za uzdu... „Pane správče...“ blekotal kočí. „Utřít slámou, províst je dvorem... čtyřicet tisíc má cenu ten pár, rozumíte, pane Martine?“ řekl Francin, a když vešel do domovních dveří tak jako hulán, u kterých za Rakouska sloužil, kdybych neuskočila, povalil by mne, krácel by přese mne... ze tmy se ozývaly pak rány bičem a bolestný řehot belgických koní, nadávky a rány obráceným bičem, pak poskakování koní ve tmě a práskání dlouhého biče, který se omotával belgičanům kolem noh a rozšvihával kůži.

Můj portrét jsou ale také čtyři prasata, pivovarská prasata, krmená mlátem a bramborami, a v létě, když zrály řípy, chodila jsem na chrást a ten chrást posekala a nalila na něj kvásek a staré pivo a prasata spala dvacet hodin a přirůstala denně až o jeden kilogram, to mne ta moje prasátka slyšela, jak jdu dojit kozy, a už řvala radostí, protože nevěděla, že dvě z nich prodám na šunky a dvě nechám porazit na domácí zabíjačku. Jak jsem dojila kozy, tak prasátka křičela nadšením, protože věděla, že všechno mléko, co nadojím, rovnou jim vyleju. Pan Cícvárek se jen podíval na prasata, hned řekl, kolik ta prasata váží, a vždycky to bylo tak, pak ta dvě prasátka bral do náruče a hodil je do takového rakošánku, řeznické bryčky, zatáhl nad nimi síť a řekl: „Bránějí se ty potvůrky jako moje stará, když jsem jí zamlada dával první hubičku.“

Řekla jsem prasátkům na rozloučenou: „Papapááá, prasátka moje, budou z vás krásné šunky!“

Ale prasátka netoužila po takové slávě, to jsem věděla, ale jednu smrt jsme dlužni všichni a ta příroda je

milosrdná, když se už nedá nic dělat, tak všechno živé, co má za chvíli umřít, všechno obejde hrůza, jako by zvířátkům i lidem vypadly pojistky, a pak už se nic necítí a nic nebolí, ta ustrašenost stáhne knoty lamp, že život jen tak blikotá a o ničem hrůzou neví. Na řezníky jsem neměla štěstí, ten první mi dal do jitrnic tolik zázvoru, že mi z nich udělal cukroví, ten druhý zase od rána pil tolik, že jak zvedl palici, aby omráčil prase, tak sám sobě přerazil nohu, stála jsem s připraveným nožem, div jsem zlosti nepodřízla toho řezníka, kterého jsem musela navíc vzít kočárem do nemocnice a shánět náhradního. Třetí řezník zase přinesl svůj vynález, místo paření objevil opalování štětín letlampou, já jsem místo polévky měla vylejt do záchodu toho řezníka, protože jednak štětiny zůstaly v kůži a hlavně prase vonělo benzinem, takže polévku jsme museli vylejt do kanálu, protože ani zbylé prase ji nechtělo.

Jediný pan Myclík, to byl řezník, řezník podle mého gusta. Poručil si mramorovanou třenou bábovku a bílou kávu, a rum si dal, teprve až byly jaterničky v kotli, řezník, který si přinesl všechno náčiní zabalené do utěrek, přinesl si s sebou tři zástěry, jednu měl při porážení a paření a vyvrhávání, druhou si oblékl, když vysypal droby na vál, a třetí zástěru, když už skoro všechno bylo hotovo. Také mne naučil pan Myclík, abych si koupila jeden kotel do rezervy a ten kotel nechala jen na vaření jaternic a jelit a tlačenek a drobů a škvareň sádla, protože co se v hrnci vaří, tím natáhne, a zabíjačka, milostpaní, to je to samý, jako když kněz slouží mši, protože jde o krev a o maso.

A zatímco jsme pekli buchtu do jaternic a jelit a zatímco jsme přivezli necky a do noci jsem vařila kroupy a na talíře připravovala dostatek soli a pepře a zázvoru a marijánky a dymiánu, prasátko už nedostalo v poledne žrát a začínalo tušit vůni řeznické zástěry, i ostatní dobytek byl smutný a tichý, už se napřed chvěl jako listí osiky, stromy ostatní jsou v klidu, bouře je někde v Karpatech nebo v Alpách, ale listí osiky se chvěje a třepotá, jako mé prase, které se zítra zabije.

Prase jsem vyvedla z chlívků vždycky já. Neměla jsem ráda, aby provazem podvázali prasátku tlamu, na co tu bolest, když jsem řezníkovi vyvedla prase zradou, škrábala jsem ho na vocintku, pak na čele, pak na zádech, a pan Myclík zezadu přišel se sekýrou, zvedl ji a obrovskou ranou zvrhl prase, pro jistotu ještě dal dvě tři mokré rány do roztříštěné prasečí lebky, podala jsem panu Myclíkovi nůž a on poklekl a vrazil zabiják pod krk a chvílku hledal špičkou tepnu a pak vychrstl proud krve a já jsem nastavila hrnec a pak ještě veliký kastrol, pan Myclík vždycky dvorně, když jsem měnila nádoby, dlaní zacpal proudící krev, aby ji zase pustil, a to už jsem míchačkou kverlala krev, aby se nesrazila, pak i druhou rukou, oběma rukama současně jsem tepala do kouřící krásné krve, pan Myclík s pomocníkem, kočím panem Martinem, navalili prase do necek a lili na ně vřelou vodu ze džberů, a já jsem si musela vyhrnout rukávy a rozpráženými prsty protřepávat chladnoucí krev a sražené krvavé cucky jsem vyhazovala slepicím, oběma rukama až po loket v chladnoucí krvi, ruce mi slábly, třepala

jsem jimi, jako bych dodělávala s prasetem, poslední chuchvalce sedlé krve, a pak se krev uvolnila, chladla, vytáhla jsem ruce z hrnců a kastrolu, zatímco opažené, oholené prase stoupalo zvolna na kromholci k trámu otevřené kůlny.

Prasečí hlava uříznutá i s vocíntkem ležela na vále, dvě plecka jsem právě přinesla. A už jsem běžela dvorem, vlasy stažené pod šátkem, abych nepropásla ani chvíli, protože pan Myclík už vyvalil střeva a poručil pomocníkovi, aby je šel obrátit a prát, a sám se dral, jak slepý Hanuš do orloje, v útrokách prasete popaměti, vždycky tam něco nařízal a slezina a játra a žaludek se uvolnily, nakonec i plíce a srdce. Nastavila jsem džber a vyvalil se tam celý ten krásný pajšl, ta symfonie mokrých barev a tvarů, nic mne neuvádělo tak v nadšení jako světle červené vepřové plíce, krásně vzduté jak mechová guma, nic není tak vášnivé v barvě jako tmavohnědá barva jater, zdobená smaragdem žluče, jak mračna před bouří, jak něžné beránky, zrovna tak se táhne podle střev hrudkovité plsní sádlo, žluté jak rozkapaná svíce, jak včelí vosk. I ten hrtan je sestavený z modrých a světle červených kroužků jako trubice barevného vysavače. A když jsme vyvalili tu krásu na vál, pan Myclík vzal nůž, nabrousil o vocílku a pak odřezával tu kousek ještě teplého masíčka, tu kousky jater, tu celou ledvinku a půl sleziny, a já jsem nastavila veliký kastrol s osmaženou cibulkou a zastrčila ty kousky z prasete do trouby, když napřed jsem to pečlivě osolila a opepřila, aby zabíjačkový guláš byl k poledni.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Postřižiny .

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.